

Sygn. akt III AUa 1058/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Podlewska

Sędziowie: SA Lucyna Ramlo

SA Iwona Krzeczowska-Lasoń

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2020 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy W. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek apelacji W. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 maja 2019 r. sygn. akt VII U 648/18

- 1) zmienia w części zaskarżony wyrok i poprzedzające go decyzje w ten sposób, że do wyliczenia wysokości kapitału początkowego W. D. a w konsekwencji wysokości jego emerytury przyjmuje wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego 238,42%, oddalając apelację w pozostałym zakresie;
- 2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz W. D. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

SSA Lucyna Ramlo SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń

Sygn. akt III AUa 1058/19

UZASADNIENIE

Ubezpieczony W. D. odwołał się od dwóch decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 25 października 2017 r. i z dnia 6 grudnia 2017 r., którymi organ ustalił wysokość kapitału początkowego odwołującego się i przyznał mu prawo do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Skarżący zakwestionował wyliczenie kapitału początkowego i emerytury, wskazując na błędne ustalenie wysokości podstaw wymiaru składek za lata 1972-1975, 1987, 1991 – 1994. Wskazał, że:

- za lata 1972-1975 pozwany winien przyjąć zamiast wynagrodzenia minimalnego zarobki zgodne z zaświadczeniem za zakładu pracy (...) Przedsiębiorstwa (...) z 30 grudnia 1975r., w którym wskazano średnie miesięcznego wynagrodzenie 3617 zł;

- w 1987 r. – w związku z zatrudnieniem w (...) organ przyjął 537.900 zł, według ubezpieczonego powinien uwzględnić 526.986 zł;

- w 1991 r. – w związku z zatrudnieniem w (...) organ przyjął 80.455.210 zł, według ubezpieczonego powinien uwzględnić 82.975.520 zł;

- w 1992 r. – w związku z zatrudnieniem w (...) organ przyjął 127.188.400 zł, według ubezpieczonego powinien uwzględnić 140.588.400 zł;

- w 1993 r. – w związku z zatrudnieniem w (...) organ przyjął 129.600 zł, według ubezpieczonego powinien uwzględnić 166.076.000 zł;

- w 1994 r. – w związku z zatrudnieniem w (...) oraz w Zakładzie Produkcyjno-Usługowym (...) organ przyjął 139.784.000 zł, według ubezpieczonego powinien uwzględnić 151.643,00 zł.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołań. Pozwany w ustosunkują się do zarzutów ubezpieczonego wskazał, że wartość kapitału początkowego ustala się w oparciu o przedłożone dokumenty dotyczące stażu pracy i wysokości wynagrodzenia. W przypadku ustalania wynagrodzenia w oparciu o kartoteki wynagrodzeń przyjmuje się te składniki wynagrodzeń, które są szczegółowo opisane i w danym okresie stanowiły podstawę składek na ubezpieczenia społeczne. Dlatego też w oparciu o przedłożone karty wynagrodzeń za lata 1991 -1994 uwzględniono:

- w roku 1991 wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, premia, staż, chorobowe,

- w roku 1992 wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, premia, staż, chorobowe. Nie uwzględniono natomiast nagrody jubileuszowej w kwocie 10.800.000, albowiem nie stanowiła podstawy oskładkowania oraz kwot z kolumny 14 i 15, albowiem nie można ustalić czego dotyczą;

- w roku 1993 wynagrodzenie zasadnicze, nie uwzględniono ekwiwalentu za urlop w kwocie 13.976.000 złotych oraz odprawy w kwocie 22.500.000 złotych, bowiem nie podlegały oskładkowaniu;

- w roku 1994 wynagrodzenie zasadnicze, natomiast nie uwzględniono ekwiwalentu za urlop, gdyż nie podlegał oskładkowaniu.

Do ustalenia zaś emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej organ przyjął wartość kapitału początkowego ustalonego decyzją z dnia 25 października 2017 r. na podstawie wynagrodzenia za lata 1985 - 1994, których składniki udokumentowane w sposób szczegółowy opisowy w kartotekach zarobkowych stanowiły w danym okresie podstawę wymiaru składek.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 14 maja 2019 r. (sygn. VII U 648/18) zmienił decyzję pozwanego w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do ponownego ustalenia kapitału początkowego ubezpieczonego z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 237,23 % i przeliczenia emerytury z uwzględnieniem ustalonego jak wyżej kapitału początkowego oraz wyrównania tak obliczonej emerytury od dnia 1 grudnia 2017 r. (pkt 1); oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2); zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 1080 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3.).

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania.

Ubezpieczony W. D., urodzony w dniu (...), w dniu 29 września 2017 r., złożył w organie rentowym wniosek o ustalenie kapitału początkowego, a następnie w dniu 01 grudnia 2017 r. złożył wniosek o emeryturę. W okresie od 07 sierpnia 1972 r. do 30 czerwca 1975 r. W. D. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w G. na stanowiskach: stażysty od 07 sierpnia 1972 r. do 31 grudnia 1972 r., inspektora kontroli technicznej od 01 stycznia 1973 r. do 31 grudnia 1974 r. oraz inspektora ds. bezpieczeństwa ruchu drogowego od 01 stycznia 1975 r. do 01 lipca 1975 r. Ostatnio

z wynagrodzeniem 2.800 zł + premia do 10% płacy zasadniczej. Za ten okres ubezpieczony nie posiada dokumentacji płacowej.

W okresie od 08 grudnia 1986 r. do 30 września 1994 r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach Produkcyjno-Usługowych (...) Sp. z o.o. w G. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zastępcy dyrektora ds. technicznych, a ostatnio na stanowisku likwidatora. W związku z powyższym ubezpieczony uzyskał wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek:

- w 1986 r. – w kwocie 24.853 zł

- w 1987 r. w kwocie 537.900 zł

- w 1988 r. w kwocie 1.471.903 zł

- w 1989 r. – w kwocie 5.875.326 zł

- w 1990 r. – w kwocie 32.613.424 zł

- w 1991 r. – w kwocie 80.455.210 zł

- w 1992 r. – w kwocie 127.188.400 zł

- w 1993 r. – w kwocie 129.600.000 zł

- w 1994 r. – w kwocie 139.784.000 zł obejmującej wynagrodzenie za pracę w kraju w kwocie 118.800.000 zł oraz 20.984.000 zł za pracę na kontrakcie za granicą (Niemcy) w okresie od 17 listopada 1994 r. do 31 grudnia 1994 r.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 25 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 01 stycznia 1985 r. do 31 grudnia 1994 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 233,60 %. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto 26 lat, 2 miesiące i 2 dni okresów składkowych oraz 22 dni okresów nieskładkowych. Kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniósł 252.056,09 zł. Jednocześnie organ wskazał, iż do ustalenia kapitału początkowego: - nie uwzględnił okresów przebywania na urlopie bezpłatnym: od 15 maja 1980 r. do 15 czerwca 1980 r. oraz, od 05 października 1988 r. do 05 listopada 1988 r.; - przyjął wynagrodzenie minimalne z okres zatrudnienia od 07 sierpnia 1972 r. do 30 czerwca 1975 r. z uwagi na brak dokumentów potwierdzających rzeczywiste wynagrodzenie; - za okres zatrudnienia w (...) sp. z o.o. przyjął wynagrodzenia wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 kwietnia 2003 r. dotyczące pracy na kontrakcie, nie uwzględniono zaś drugiego zaświadczenia Rp-7 z dnia 28 kwietnia 2003 r., gdyż brak jest w nim informacji wyszczególniającej dokładne okresy zatrudnienia w kraju i na kontrakcie za granicą. Następnie, również zaskarżoną decyzją z dnia 6 grudnia 2017 roku, organ przyznał W. D. emeryturę od dnia 1 grudnia 2017 roku tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, której wysokość (w kwocie 6.579,98 zł brutto) obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że powyższy stan faktyczny wynikał z dokumentów zgromadzonych w aktach pozwanej oraz akt sprawy. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał za w pełni wiarygodny, gdyż dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości co do ich autentyczności i nie były przez strony kwestionowane. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Dowody w postaci dokumentów urzędowych Sąd ocenił na podstawie art. 244 § 1 k.p.c. ustalając, że skoro w toku procesu nie zostały skutecznie podważone, stanowią świadectwo tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane. Dokumenty prywatne Sąd ocenił zgodnie z art. 245 k.p.c. Powyższe dowody układają się zdaniem Sądu w spójną całość, wzajemnie się potwierdzając lub uzupełniając. Sąd przeprowadził również

dowód z zeznań świadka H. D. specjalisty ds. kadr w Zakładach Produkcyjno-Usługowych (...), która wystawiła ubezpieczonemu sporne zaświadczenia Rp-7 z dnia 28 kwietnia 2003 r. Świadek wyjaśniła wiarygodnie, że jedno zaświadczenie dotyczy pracy w Polsce (k. 17 akt kapitałowych), drugie zaś dotyczy pracy na kontrakcie, przy czym wynagrodzenia wypłacone ubezpieczonemu przez zakład pracy stanowiły podstawę składek odprowadzonych w kraju. Powyższe zeznania Sąd uwzględnił w całości. Sąd I instancji uwzględnił również zeznania ubezpieczonego w zakresie, w jakim znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego, uznając że jest on niecelowy i zmierza jedynie do przedłużenia postępowania. Kwestie sporne w niniejszym postępowaniu nie wymagają, zdaniem Sądu Okręgowego, wiadomości specjalnych, czy też skomplikowanych obliczeń. Organ w decyzji hipotetycznej wyliczył kapitał początkowy zgodnie z zarządzeniem Sądu, a ubezpieczony nie wniósł do niej zastrzeżeń, co tym bardziej czyni wniosek nieuzasadnionym.

Sąd i instancji wskazał, że zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2018.1270), dalej: ustawa, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust.3. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. na dzień 01 stycznia 1999 r. W myśl art. 174 ust. 1 powyższej ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Stosownie do treści art. 174 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6, 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Odesłanie z art. 174 ust. 3 ustawy do wymienionych w nim przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. Ogólne zasady ustalania tej podstawy uregulowane są w art. 15 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Według art. 15 ust. 2a tejże ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Wybór okresu, z którego należałoby przyjąć wynagrodzenie, należy do osób zainteresowanych, jednakże ustawa określa w sposób wiążący pewne ramy czasowe, do których wnioskodawcy są zobowiązani się stosować. Możliwe jest zatem: 1) wybranie kolejnych (następujących bezpośrednio po sobie, bez względu na ewentualne przerwy w ubezpieczeniu) 10 lat z dwudziestolecia bezpośrednio poprzedzającego rok złożenia wniosku emerytalnego/rentowego, 2) wybranie z całego okresu podlegania ubezpieczeniu dowolnych (niekoniecznie kolejnych) 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia stosownego wniosku. Skorzystanie z możliwości wyliczenia podstawy wymiaru z 20 lat (art. 15 ust. 6) możliwe jest wyłącznie po złożeniu wniosku. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. zawsze na dzień 01 stycznia 1999 r., niezależnie od tego, kiedy zainteresowany złoży wniosek. Dalsze trwanie życia wynikają natomiast z komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn. Na tej podstawie stwierdzić należy, że liczba miesięcy dalszego trwania życia równa wiekowi 62 lat wynosi 209 miesięcy. Zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala

się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. W przypadku ubezpieczonego dalsze średnie lata życia przyjmowane do wysokości emerytury wyniosły 209,90 miesięcy.

Środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412), są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Jak wynika z § 22 ust. 1 tego rozporządzenia, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyroki SN: z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239; z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257; z dnia 7 grudnia 2006 r., I UK 179/06, LEX nr 342283 i z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342). Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można jednak ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można jednak tylko takie składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 18.01.2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Odnosnie zakwestionowanej przez ZUS wysokości wynagrodzeń osiągniętych przez ubezpieczonego w 1994 r. z tytułu zatrudnienia w Zakładach Produkcjno-Handlowych (...) w ocenie Sądu I instancji stanowisko ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie w całości. Organ uwzględnił do podstawy wymiaru składek wynagrodzenia wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 kwietnia 2003 r. dotyczące pracy na kontrakcie (k. 17 pliku kapitałowego), natomiast nie uwzględnił drugiego z nich (k. 16 pliku kapitałowego) wskazując, iż z przyjętego zaświadczenia wynika, że ubezpieczony pracował wyłącznie na kontrakcie, ponadto wynagrodzenie otrzymywane w kraju budzi wątpliwości, gdyż ubezpieczony nie przedłożył dokumentu potwierdzającego osiągnięcie wynagrodzenia w wysokości 3.617 zł. W ocenie Sądu Okręgowego powyższe stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż. W toku postępowania ubezpieczony przedłożył umowę o pracę na czas określony dot. pracy na budowie w Niemczech (k. 73), z której wynika, że ubezpieczony na eksporcie pracował dopiero od dnia 17 listopada 1994 r. do 31 grudnia 1994 r., a stanowisko organu co do tego, że ubezpieczony przez cały okres pracował na budowie eksportowej okazało się niezasadne. Ponadto, Sąd przesłuchał osobę wystawiającą sporne zaświadczenia Rp-7 H. D., specjalistę ds. kadr, która wyjaśniła, że zaświadczenie z k. 16 dotyczy pracy w Polsce, natomiast z k. 17 dotyczy pracy na kontrakcie, przy czym od wszystkich wskazanych w nich wynagrodzeń były odprowadzone składki na ubezpieczenia i w związku z tym kwoty wynikające z tych zaświadczeń podlegają zsumowaniu. Mając na uwadze powyższe, w toku sprawy organ rentowy został zobowiązany do hipotetycznego wyliczenia wartości kapitału początkowego dla W. D. z uwzględnieniem zarobków otrzymywanych przez niego w Zakładach Produkcjno-Usługowych (...) sp. z o.o. w G. poprzez zsumowanie zarobków wynikających z dwóch zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28.04.2003 za okres pracy w Polsce oraz na kontrakcie (k. 16 i 17 akt rentowych). Na podstawie powyższych założeń do ustalenia hipotetycznej wartości kapitału początkowego dla ubezpieczonego organ przyjął przeciętną podstawę

wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 01 stycznia 1985 r. do 31 grudnia 1994 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 237,23 %.

Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto 26 lat, 2 miesiące i 2 dni okresów składkowych oraz 22 dni okresów nieskładkowych. Kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniósł 255.207,81 zł (vide: decyzja hipotetyczna z 27.02.2019 k. 178-181 akt sprawy). Ubezpieczony nie zakwestionował ustalonego wyższego wskazanego sposobu kapitału początkowego w zakresie

Uwzględniając powyższe okoliczności na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. w ten sposób, że ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do ponownego ustalenia kapitału początkowego dla ubezpieczonego z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 237,23 % i przeliczenia emerytury z uwzględnieniem ustalonego jak wyżej kapitału początkowego oraz wyrównania tak obliczonej emerytury o dnia 1 grudnia 2017 r.

W ocenie Sądu I instancji, w pozostałym zakresie stanowisko ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie. Jeśli chodzi o wynagrodzenie za rok 1975 r. uzyskane w (...) ubezpieczony nie przedłożył jakiegokolwiek dokumentacji pozwalającej na ustalenie wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych w tym okresie. Z umowy o pracę wynika jedynie ostatnio otrzymane wynagrodzenie w wysokości 2.800 zł + premia do 10% wynagrodzenia zasadniczego, co nie pozwala jednak na ustalenie wysokości wynagrodzenia w każdym miesiącu 1975 r. Podobnie podstawy wymiaru składek nie można ustalić na podstawie zaświadczenia z 30 grudnia 1975 r., z którego wynika, że przeciętny zarobek w bieżącym roku kalendarzowym (1975 r.) wyniósł 3.617 zł. Stwierdzić należy, iż kwota ta została ustalona na potrzeby wypłaty zasiłku rodzinnego i nie pozwala stwierdzić, czy wszystkie elementy wynagrodzenia stanowiły podstawę wymiaru składek. Z powyższych względów przyjęcie przez organ za rok 1975 r. wynagrodzenia minimalnego było uzasadnione. Co do kwestionowanego wynagrodzenia za rok 1987 r. organ przyjął wynagrodzenia w kwocie wyższej, a więc korzystniejszej, niż wskazywał ubezpieczony w odwołaniu. Przyjęta kwota wynika również ze wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, a więc należy ją uznać za prawidłową. Wynagrodzenia za rok 1991 r. organ ustalił na podstawie wpisów z kartoteki zarobkowej ubezpieczonego i należy uznać kwotę 80.455.210 za prawidłową, a stanowisko ubezpieczonego za niezajdujące potwierdzenia w materiale dowodowym. Odnośnie ustalonego wynagrodzenia za rok 1992 r. ZUS prawidłowo nie zaliczył do podstawy wymiaru składek nagrody jubileuszowej. Zgodnie bowiem z § 7 obowiązującego w tym okresie Rozporządzenia Rady Ministrów z 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego. (Dz.U. 1990.7.4) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowił dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem m.in.: nagród jubileuszowych (gratyfikacji), odpraw pieniężnych przysługujących w związku z przejściem na emeryturę lub rentę inwalidzką, ekwiwalentów za nie wykorzystany urlop wypoczynkowy, odpraw, odszkodowań i rekompensat wypłaconych pracownikom z tytułu wygaśnięcia lub rozwiązania stosunku pracy, w tym z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy, nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę, skrócenia okresu jej wypowiedzenia, niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy, dodatkowych świadczeń pieniężnych bądź wartości świadczeń w naturze nie mających charakteru deputatu, przyznawanych na podstawie przepisów szczególnych (kart branżowych), np. ekwiwalentu pieniężnego z tytułu zwrotu kosztów przejazdów urlopowych, świadczeń na pomoce naukowe dla dzieci, świadczeń przyznawanych z okazji uroczystych dni, jak tradycyjne "barbórkowe", korzyści materialnych zapewnionych pracownikom w układach zbiorowych pracy lub w umowach indywidualnych, a polegających na uprawnieniu do zakupu po cenach niższych niż detaliczne niektórych artykułów lub przedmiotów, korzystania z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji, z biletów teatralnych, kinowych itp.,

Odnośnie do stanowiska pełnomocnika ubezpieczonego, według którego w/w rozporządzenie obowiązywało dopiero od 1993 r., Sąd I instancji podkreślił, iż w/w Rozporządzenie obowiązywało w okresie od 01 stycznia 1990 r. do 01 stycznia 1999 r. (w 1993 r. była tylko jego nowelizacja nieistotna z punktu widzenia rozstrzygnięcia), a więc miało zastosowania również do spornych okresów.

Za rok 1992 r. organ prawidłowo nie uwzględnił kwot wskazywanych w kartotece płacowej w rubryce 14 i 15 (we wrześniu i październiku 1992 r.), albowiem należy się zgodzić z pozwanym co do tego, że nie można ustalić, czego one dotyczyły, a przede wszystkim, czy stanowiły podstawę wymiaru składek. Kwota przyjęta przez organ pokrywa się natomiast z kwotą wynikającą z legitymacji ubezpieczeniowej, co również wskazuje w/w kwoty nie stanowiły podstawy wymiaru składek i tym samym nie ma podstaw do uwzględniania stanowiska ubezpieczonego w tym względzie. Prawidłowo pozwany organ ustalił również wynagrodzenia ubezpieczonego za rok 1993 r. nie zaliczając do podstawy wymiaru składek wypłaconemu ubezpieczonemu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, który nie stanowił podstawy wymiaru składek (§ 7 ust. 1 pkt 2 w/w Rozporządzenia z 29.01.1990 r.) oraz odprawy redukcyjnej, która również nie mogła stanowić podstawy wymiaru składek. W tym wypadku również kwota przyjęta przez organ pokrywa się z kwotą wynikającą z legitymacji ubezpieczeniowej, a więc nie ma podstaw do uwzględniania stanowiska ubezpieczonego również w tym zakresie.

Z powyższych względów odwołanie ubezpieczonego w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu przez Sąd Okręgowy, o czym na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, orzeczono w punkcie 2 wyroku.

W punkcie 3 wyroku Sąd rozstrzygnął o kosztach postępowania, ograniczających się do kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu pozwany winny jest zwrócić ubezpieczonemu koszty zastępstwa procesowego. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił w oparciu o § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 t.j.) i zasądził je w kwocie odpowiadającej trzykrotności stawki minimalnej (180 x 3 – dwie decyzje x dwa 1.080 zł). Sąd wziął pod uwagę treść pisma pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 26.04.2019r. k. 185. Pełnomocnik organu rentowego dwukrotnie zlekceważył zarządzenie sądu wzywające go do prawidłowego i zgodnego z zasadami procedury cywilnej przedłożenia do akt pisma procesowego zawierającego wszystkie załączniki i pisma, które winno zostać w prawidłowej i zgodnej z przepisami formie przesłane do pełnomocnika drugiej strony – zarządzenie z dnia 8.03.2019r. k. 167 i zarządzenie z dnia 20.03.2019r. k. 171. W związku z powyższym z uwagi na zawinione zachowanie pełnomocnika pozwanego, które doprowadziło do przedłużenia postępowania oraz konieczności działania pełnomocnika drugiej strony sąd zdecydował się na zastosowanie zamiast stawki minimalnej – trzykrotności stawki minimalnej, mając na uwadze, że wnioskodawca wygrał proces w większej części.

Apelację od powyższego wyroku wniósł W. D. domagając się jego zmiany „poprzez prawidłowe wyliczenie kapitału początkowego ubezpieczonego z uwzględnieniem, że: w 1975 r. otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 3617 zł miesięcznie; że suma zarobków odwołującego się w 1991 r. wyniosła 82.975,520 zł; z uwzględnieniem nagrody jubileuszowej za 1992 r. oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop i odprawy redukcyjnej za 1993 r. Ponadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Skarżący zarzucił naruszenie:

- 173 i 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieprawidłowe ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, a w konsekwencji kapitału początkowego odwołującego się na dzień 1 stycznia 1999 r.;

- § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie poprzez jego niezastosowanie i wyłączenie z podstawy wymiaru składek za 1992 r. nagrody jubileuszowej oraz za 1993 r. ekwiwalentu za niewykorzystany urlop i odprawy redukcyjnej;

- 233 § 1 kpc w związku z art. 6 kc, które miało wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, a to w wyniku przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów przez przeprowadzenie oceny sprzecznie z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, sprzecznie z zadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, z pominięciem szeregu istotnych okoliczności oraz w oparciu o ustalenia nieznajdujące podstawy w zebranych w sprawie materiale dowodowym, a to poprzez nieuwzględnienie, że ze świadectwa pracy oraz zaświadczenia o zarobkach wynika, że w 1975 r. odwołujący się otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 3.617 zł miesięcznie, a w konsekwencji nieuwzględnienie

faktycznie uzyskiwanego przez odwołującego się wynagrodzenia, tylko wynagrodzenia minimalnego; poprzez błędne przyjęcie, że kwota ustalona przez ZUS w 1991 r. w wysokości 80.455.210 zł jest prawidłowa, pomimo że ze znajdującego się w aktach sprawy zaświadczenia z dnia 15 października 2001 r. wynika, że odwołujący się w okresie od 8 grudnia 1986 r. do dnia 30 września 1994 r. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. a suma jego zarobków w 1991 r. wyniosła 82.975.520 zł; poprzez pominięcie, że w wynagrodzeniu odwołującego się za 1992 r. nie uwzględniono nagrody jubileuszowej; pominięcie, że w wynagrodzeniu odwołującego się za 1993 r. nie uwzględniono ekwiwalentu za niewykorzystany urlop oraz odprawy redukcyjnej.

Pozwany nie wniósł odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd I instancji uwzględnił żądanie ubezpieczonego w zakresie w jakim ten domagał się przeliczenia kapitału początkowego i emerytury z uwzględnieniem do podstawy wymiaru składek za 1994 r. wskazanych przez niego zarobków (co było podstawą podwyższenia wppw kapitału początkowego z 233,60% do 237,23 %). Apelacja nie zawiera też jakichkolwiek zarzutów dotyczących oddalenia odwołania w zakresie rozstrzygnięcia o przeliczeniu kapitału i emerytury z uwzględnieniem wskazanej przez ubezpieczonego kwoty zarobków za 1987 r (kwota wskazana przez ubezpieczonego była niższa niż przyjęta do wycień przez Zakład). W świetle powyższego i mając na względzie treść zarzutów i uzasadnienie apelacji, należało w ocenie Sądu II instancji przyjąć, że określenie przez pełnomocnika ubezpieczonego zakresu zaskarżenia „w całości” wynika wyłącznie z oczywistej niedokładności. Treść zarzutów i uzasadnienia apelacji wskazuje bowiem, że skarżący kwestionuje nie uwzględnienie przez Sąd I instancji jego żądania przeliczenia kapitału początkowego a w konsekwencji emerytury z uwzględnieniem zarobków za lata 1975, 1991-1993.

Apelacja jest zasadna jedynie w zakresie w jakim zarzuca wadliwość wyroku Sądu I instancji w zakresie rozstrzygnięcia o wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego i emerytury w konsekwencji nie uwzględnienia podstawy wymiaru składki za 1991 r. w wysokości 82.975,52 zł. W pozostałym zakresie zarzuty apelacji są nietrafne.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.2020.53 t.j. – dalej „ustawa”), z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Odesłanie z art. 174 ust. 3 ustawy do wymienionych w nim przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. Ogólne zasady ustalania tej podstawy uregulowane są w art. 15 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Przepis art. 15 w ust. 6 tejże stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Stosownie do art. 15 ust 4 pkt 1 – 3 ustawy, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty: 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych; 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu; 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty. Zgodnie z art. 15 ust 3 ustawy, do podstawy wymiaru emerytury lub renty, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur lub rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków

szkoleniowych lub stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, z zastrzeżeniem ust. 3a (ust 3a nie ma w sprawie zastosowania).

Pozwany ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego z 10 lat: 1985 - 1994. Ubezpieczony w latach 1986-1994 był zatrudniony w (...). Jak wynika ze zaświadczenia z dnia 15.10.2001 r. (k. 18 a.k.p) stosunek pracy z ubezpieczonym (zatrudnionym ostatnio jako likwidator) został rozwiązany przez zakład pracy (k. 18,12 a.k.p.). Ubezpieczony odwołał się od przedmiotowych decyzji pozwanego, gdyż jego zdaniem organ emerytalny, do wyliczenia wysokości kapitału początkowego uwzględnił mu zarobki z tego zakładu pracy z lat 1991-1994 w zaniżonej wysokości. Na etapie apelacji sporna była, jak wskazano wyżej, podstawa wymiaru składki za lata 1991-1993. Na tę okoliczność materiał dowodowy stanowią zaświadczenie o zarobkach wystawione przez archiwum w 2001 r. (k. 19 a.k.p.), legitymacja ubezpieczeniowa (k. 21 a.k.p.), karty zarobkowe za lata 1988-1994 (k. 22 a.k.p.). W ww. zaświadczeniu o zarobkach i w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy wysokość podstawy wymiaru składek za 1991 r. jest tożsama i wynosi 82.975.520 zł (przed denominacją). Taka kwota wynika również z karty zarobkowej za 1991 r. Przy czym wynika z niej, że zarobki ubezpieczonego wyniosły 80.455.210 zł, a oprócz tego ubezpieczonemu wypłacono zasiłki chorobowe w łącznej kwocie 2.520.310 zł. Suma wynagrodzeń i zasiłków chorobowych za 1991 r. wynosi 82.975.520 zł. Pozwany nieprawidłowo przyjął do podstawy za 1991 r. tylko kwotę wynagrodzenia za pracę, gdyż jak wynika z powołanego wyżej przepisu art. 15 ust 3 w związku z art. 174 ust 3 ustawy, należało do niej też doliczyć wypłacone ubezpieczonemu kwoty zasiłków chorobowych. Zaznaczyć należy, że z odpowiedzi na odwołanie (pisma pozwanego z dnia 19.02.2018 r. k. 29 a.s.) wynika, że organ nie neguje zasadności doliczenia do podstawy wymiaru składek za 1991 r. kwot zasiłków chorobowych wypłaconych wówczas ubezpieczonemu (twierdził nawet, że je uwzględnił w podstawie), zatem stanowisko pozwanego, iż podstawa wymiaru składek za 1991 wynosi 80.455.210 zł, – jak należy wnioskować – jest wynikiem błędu rachunkowego pozwanego. Reasumując, przyjęcie jako podstawy wymiaru składek za 1991 r. kwoty 82.975,52 zł (tj. o 2.520.31 zł wyższej niż uwzględniona przez organ), skutkuje podwyższeniem wskaźnika wysokości podstawy za ten rok o 11,87 % tj. z 378,79 % do 390,65 % (82.975,52 zł : 21.240.000 zł (przeciętne roczne wynagrodzenie), a w konsekwencji podwyższeniem wskaźnika wysokości podstawy kapitału początkowego do 238,42% ((2373,34% + 11,87%):10). W powyższym zakresie, wskutek niewystarczających ustaleń faktycznych i prawnych wyrok okazał się wadliwy. Z tego względu Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, stosownie do art. 386 § 1 kpc (punkt 1 sentencji).

W pozostałej części apelacja nie zawierała zarzutów skutkujących koniecznością zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku, dlatego została oddalona (punkt 1 sentencji). Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu I instancji w tym zakresie, co czyni zbędnym ich ponowne powołanie.

Apelacja nie wyjaśnia na czym miałyby konkretnie polegać zarzut naruszenia prawa procesowego przez Sąd I instancji. Stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a ponadto powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i – wając ich moc oraz wiarygodność – odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10.06.1999 r., II UKN 685/98, LEX nr 41437). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił przy ocenie dowodów zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. W takim wypadku podważona skutecznie może być przeprowadzona przez sąd ocena dowodów, a także będące jej konsekwencją ustalenie stanu faktycznego i jego subsumowanie pod określony przepis prawa. To natomiast, że określone dowody ocenione zostały niezgodnie z intencją strony skarżącej nie oznacza jeszcze, iż sąd dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Dla należytego umotywowania swojego stanowiska strona apelująca powinna wykazać, jakich to konkretnych uchybień w ocenie dowodów dopuścił się Sąd pierwszej instancji, to jest – czy i w jakim zakresie ocena ta jest niezgodna z zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzą lub doświadczeniem życiowym, względnie – czy jest ona niepełna. Takiej argumentacji apelacja nie zawiera. Skarżący w treści apelacji nie dostarcza żadnej argumentacji mogącej zakwestionować istnienie logicznego związku między treścią przeprowadzonych

dowodów, a ustalonymi na ich podstawie w drodze wnioskowania faktami stanowiącymi podstawę zawartego w nim rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Apelacyjnego przeprowadzone dowody nie zostały ocenione z przekroczeniem zasad wynikających z art. 233 k.p.c. Przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocena dowodów jest prawidłowa i nie narusza zasad wyrażonych we wskazanym przepisie. Dodatkowo Sąd Apelacyjny zauważa, że uzasadnienia zarzutu naruszenia prawa procesowego nie odpowiada jego treści. Apelujący bowiem de facto stara się podważyć w ten sposób prawidłowość zastosowania prawa materialnego przez Sąd I instancji.

Jednocześnie w tym miejscu trzeba zaznaczyć, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (6 kc). Z przepisu tego płynie generalny wniosek, że prawa podmiotowe mogą być skutecznie dochodzone o tyle, o ile strona jest w stanie przekonać sąd, co do faktów, z których wyprowadza korzystne dla siebie twierdzenia. Zgodnie z art. 116 ust 5 ustawy, to ubezpieczony razem z wnioskiem o przyznanie lub o przeliczenie świadczenia winien zasadność swojego wniosku wykazać dowodowo. Ciężar dowodu spoczywał w niniejszym procesie na ubezpieczonym, który jak wskazano wyżej udowodnił zasadność swoich racji tylko w części.

Nietrafny jest zarzut naruszenia § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie (Dz.U. z 1987r. poz. 211 ze zm. – dalej także „rozporządzenie z 9 listopada 1987 r.”), gdyż nie ma on w sprawie zastosowania. Rozporządzenie to utraciło moc na podstawie przepisu § 56 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. 1990.41 ze zm. – dalej także „rozporządzenie z dnia 29 stycznia 1990 r.”) - od dnia 1 stycznia 1990 r.

Zgodnie z § 57, rozporządzenie z dnia 29 stycznia 1990 r. weszło w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do składek na ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne należnych za okres od dnia 1 stycznia 1990 r. z uwzględnieniem ust. 2 (ust.2 nie ma w sprawie zastosowania). Zaznaczyć należy, że pierwotna wersja rozporządzenia została opublikowana w Dzienniku Ustaw z 1990 r. nr 7 poz. 41 z dnia 09 lutego 1990 r., a rozporządzenie weszło w życie z mocą wsteczną z dniem 1 stycznia 1990 r. Zmiany do rozporządzenia były publikowane w Dziennikach Ustaw z 1990 r. nr 71 poz. 418; z 1991 r. – nr 12 poz. 49, nr 28, poz. 120, nr 69 poz. 295; z 1992 – nr 18 poz. 76; z 1993 r. – nr 33, poz. 146. Tekst jednolity rozporządzenia opublikowany został w Dzienniku Ustaw z 1993 r nr 68 poz. 769. Bezpodstawny jest zatem zarzut apelującego, że rozporządzenie z 29 stycznia 1990 r. weszło w życie dopiero w 1993 r. (tj. z dniem ogłoszenia tekstu jednolitego), a w konsekwencji, że nie ono ma zastosowania do ustalenia podstawy wymiaru składki ubezpieczonego za 1992 r. i 1993 r. oraz że doszło do naruszenia przepisów Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie (Dz.U. z 1987r. poz. 211 ze zm.). Dodatkowo zauważyć trzeba, że technika rozdzielania momentu wejścia w życie od mocy obowiązującej jest dopuszczalna w legislacji w przypadku aktów wchodzących z mocą wsteczną. Wystarczy przypomnieć przepis § 51 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. 2016.283 t.j.), zgodnie z którym: (ust 1) - Przepisowi o wejściu ustawy w życie, który nadaje moc wsteczną ustawie albo jej poszczególnym przepisom, można nadać brzmienie: "Ustawa wchodzi w życie ..., z mocą od dnia ..." albo "Ustawa wchodzi w życie ..., z tym że art. ... z mocą od dnia ...", albo "Ustawa wchodzi w życie ..., z wyjątkiem art. ..., który wchodzi w życie z dniem ..., z mocą od dnia ...". (ust 2.) - Przepisy ustawy inne niż te, którym przepisy końcowe nadały wsteczną moc obowiązującą, a posiadające moc wsteczną wynikającą z ich treści i odnoszące się do zdarzeń lub stanów rzeczy, które powstały przed dniem wejścia w życie ustawy, redaguje się w sposób jednoznacznie wskazujący te zdarzenia lub stany rzeczy.

Rozporządzenie z dnia 29 stycznia 1990 r.– zgodnie z przepisem § 1 pkt 1 - określało wysokość i podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zasady terminy i tryb zgłaszania do ubezpieczenia społecznego, rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz opłacania składek na ubezpieczenie społeczne pracowników. W myśl § 7 pkt 1 i 3 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 1990 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowił dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem: gratyfikacji (nagród jubileuszowych) (pkt 1); ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, ekwiwalentów za niewykorzystane dni wolne o pracy (pkt 3). Podstawy wymiaru składek nie stanowiły też odprawy

pieniężne wypłacane pracownikom, z którymi został rozwiązany stosunek pracy, przysługujące na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.1990.19 ze zm.), gdyż nie były to wypłaty stanowiące dochód osiągnięty z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy (§ 7 ust 1 rozporządzenia). W świetle powołanych przepisów brak było podstaw do uwzględnienia ubezpieczonemu w podstawie wymiaru składek za 1992 r. kwoty 10.800.000 zł (przed denominacją) tj. nagrody jubileuszowej wypłaconej mu w sierpniu 1992r., jak również uwzględnienia w podstawie wymiaru składek za 1993 r. kwot wypłaconych mu w marcu 1993 r. tytułem 1) ekwiwalentu za niewykorzystany urlop tj. 13.976.000 zł oraz 2) odprawy pieniężnej w kwocie 22.500.000 zł. Jednocześnie – uzupełniając stan faktyczny i prawny - wskazać tu trzeba, że tzw. odprawa redukcyjna została wypłacona ubezpieczonemu na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w wysokości 15 krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego rok, w którym rozwiązano stosunek pracy – stosownie do art. 8 ust 1 i ust 2a tej ustawy. W okresie styczeń-czerwiec 1993 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wynosiło 1.500.000 zł ($1500.000 \times 15 = 22.500.000$ zł).

Zaznaczyć należy, że zakład pracy w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego za lata 1992-1993 nie uwzględnił wypłaconych ubezpieczonemu ww. kwot nagrody jubileuszowej, ekwiwalentu za urlop i odprawy redukcyjnej. Zostały one wykazane w zaświadczeniu o zarobkach wystawionego w 2001 r. nie przez zakład pracy ale przez archiwum. Archiwum do kwot zarobków ujawnionych przez zakład pracy w legitymacji nieprawidłowo doliczyło sporne kwoty nagrody jubileuszowej, ekwiwalentu za urlop i odprawy redukcyjnej. Z przedstawionych wyżej powodów zaświadczenie to nie jest zatem miarodajne dla dokonania ustaleń w przedmiocie podstaw wymiaru składek ubezpieczonego za 1992 r. i 1993 r.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i argumentację prawną Sądu I instancji, których konsekwencją było rozstrzygnięcie negatywnie o żądaniu ubezpieczonego przeliczenia kapitału początkowego (i emerytury) przy przyjęciu do podstawy wymiaru składki za lata 1972-1975 r. zarobków miesięcznych ubezpieczonego uzyskanych w Przedsiębiorstwie (...) (dalej (...)) w okresie styczeń-czerwiec 1975 r w wysokości 3.617 zł miesięcznie zamiast – jak przyjął Zakład – wynagrodzenia minimalnego. Ubezpieczony nie udokumentował rzeczywistych kwot zarobków w tym zakładzie pracy stanowiących podstawy wymiaru składek za poszczególne lata w okresie tego zatrudnienia. Powołane w apelacji zaświadczenie z 30 grudnia 1975 r. (k.9-10 a.k.p.) dokumentuje przeciętny miesięczny zarobek ubezpieczonego przez 6 pierwszych miesięcy 1975 r., a nie zarobek rzeczywisty i stanowiący podstawy wymiaru składek za lata 1972-1975.

Niezależnie jednakże od powyższego, podkreślić należy, że podwyższenie podstawy wymiaru składek za 1975 r. do kwoty żądanej przez ubezpieczonego nie dawałoby podstaw do korzystanego dla niego przeliczenia wysokości kapitału początkowego (apelacja i jej uzupełnienie domagała się – w odniesieniu do (...) wyłącznie przeliczenia i uwzględnienia podstawy wymiaru składek z 1975 r. – k. 211v a.s.). Apelujący nie zauważa, że podwyższenie wysokości kapitału początkowego jest konsekwencją mechanizmu przeliczenia unormowanego przez ustawodawcę w art. 15 ust 1 i 6 w związku z art. 174 ust 3 ustawy. Wyliczenie oparte na art. 15 ust 1 ustawy wymagałoby wykazania przez ubezpieczonego nie tylko, że podstawa wymiaru składki za 1975 r jest wyższa niż przyjął to ZUS, ale także wykazania, że zarobki z 10 kolejnych lat obejmujących również 1975 r., są podstawą do wyliczenia wyższego wwpw kapitału początkowego. Wyliczenie oparte na art. 15 ust 6 ustawy wymagałoby wykazania przez ubezpieczonego, że wwpw wyliczone z 20 dowolnych lat przed 1 stycznia 1999 r., w tym z uwzględnieniem 1975 r., dają wyższy wwpw kapitału początkowego. Takich tez pełnomocnik apelującego nie sformułował, ani też ich nie wykazał. Sąd Apelacyjny, po analizie zestawienia wykazu dochodów ubezpieczonego z 27 lat (k. 260-261 a.k.p) zauważa, że niewątpliwie najkorzystniejszym dla niego wyliczeniem było przyjęcie zarobków z 10 kolejnych lat 1985-1994, jak zrobił to organ. Wskaźniki podstaw wymiaru w przyjętych latach: pięciokrotnie znacznie przekraczały 200%, dwukrotnie 300%, pozostałe to 123,14% (za 1985), 98,56% (za 1986), 153,59% (1987). W pozostałych – nieuwzględnionych przez Zakład latach – wwpw albo nie przekraczały 100%, albo niewiele przekraczały 100% (maksymalnie 130,94%). Oczywiście jest zatem, że przyjęcie i

przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem zarobków za 1975 r. nawet zgodnie z żądaniem ubezpieczonego skutkowałoby istotnym zmniejszeniem wwpw kapitału początkowego a w konsekwencji jego emerytury.

Z tych względów, chybiony był w tym zakresie, zarzut naruszenia art. 173 i art. 174 ustawy. Sąd Apelacyjny zauważa przy tym, że powołane przepisy składają się z kilku (art. 173), kilkunastu (art. 174 ustawy) jednostek redakcyjnych a pełnomocnik apelującego nie sprecyzował, które z nich zostały naruszone przez Sąd I instancji, co uniemożliwia odniesienie się do tak ogólnikowo sformułowanego zarzutu. Sąd Apelacyjny stwierdza, że Sąd I instancji dokonując ustaleń i rozstrzygając o żądaniu ubezpieczonego przyjęcia do wyliczenia kapitału początkowego i emerytury za lata 1975,1992-1993 kwot przez skarżącego wskazanych, nie naruszył norm wynikających z powołanych przepisów.

O kosztach procesu, Sąd odwoławczy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, tj. w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c, art. 108 § 1 kpc w związku z § 10 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tj. Dz.U 2015 poz. 1800 ze zm.). Wysokość tych kosztów Sąd odwoławczy ustalił w stawce minimalnej mając na względzie nakład pracy pełnomocnika ubezpieczonego, czynności podjęte przez niego w postępowaniu, charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej rozstrzygnięcia (art. 109 § 2 kpc) (pkt 2 orzeczenia).

SSA Lucyna Ramlo SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń